

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

VdL

8

K

49

01 1886 2820 UB AMSTERDAM

n. 864

NAABERECHT

Gedaan op

J. v. VONDELENS

Noodigh Berecht

Over de Nieuwe Nederduitsche
Misplinge.

DOOR

PETRUM LEUPENIUM,

Bedienaar des Godlyken Woords

AMSTERDAM.

AMSTERDAM,

By Hendryk Donker, Boekverkooper in de
Nieuwebrugsteeg / int Stuurmans
Gereedschapp / 1654.

J. V. VONDELS
NOODIGH BERECHT

*Over de nieuwe Nederduitsche
misfellinge.*

SEdert eenige jaren herwaert had Ne-
derduitschlant het geluck dat vernuf-
tige Schryvers en Letterkünstenaers lof-
lyck hunnen yver besteedden in onze
Spraeck te schuimen, te zuiveren, te ver-
rycken, en te regelen, door schriften, of
letterkunstigh onderwys; waer over wy te-
genwoordigh niet voornemen ons inzicht,
onder verbeteringe van letterwyzen, te
melden, dan alleen wat de misfellinge
belangt, in het verdubbelen der klincklet-
teren, by weinigen begonnen in te voeren;
gelyck [om een voorbeelt te stellen] voor
Vader, Vaader; voor *vrede, vreedde*; voor
Koning, Kooning, en diergelycke wal-
gende verdubbelingen van klinckletteren
meer; quanfuis om de langkheit van den
klanck der syllabe of lettergrepe uit te
drucken, en niet te lezen *Vader, vrede,*
Koning: welcke verdubbeling ick, ge-
lyck oock eertyts van wylen den hoogh-
geleerden Heere *Vossius* zelf, oordeele

een gansch ongerymde en overtollige mispellinge te wezen, tegens den voorgang van Hebreen, Griecken, Latynen, Italianen, Spanjaerden, Franschen, Hooghduitschen, en andere tongen: en schoon men dezen voet van verdubbelen al volghde, noch blyft evenwel de twyfelachtigheit der langkheit of kortheit des klancks der syllabe of lettergrepe, in een ongelyck grooter getal van andere woorden, daer de klanck lang valt, op d'eerste of tweede of derde lettergreep, gelyck by deze voorbeelden blyckt, namelyck op d'eerste, in *afgaen*; op de tweede, in *beerin*; op de derde, in *koopvaerdy*: het welck ick noodigh vondt aen te wyzen, om den inbreuck van deze wilde woestheit te stuiten, de Nederlantsche pennen voor d'aenstootelycke klippe dezer misselycke mispellinge te waerschuwen, en zulck een inckvlack uit onze boecken te wiffchen.

H O R A T I U S :

*Leef lang : vaer wel. of slaet ghy beter gelt als dit,
Zoo deel het rustig me : zoo niet, bestem myn wit.*

NAABERECHT

Gedaan op J. v. VONDELENS

NOODIGH BERECHT

Over de Nieuwe Nederduitſche
Mispellinge .

Toen my eerst in den sinn quam/naauw-
keurige Liefhebbers / de Aanmerkin-
gen die ik hadde op onse Nederduitſche
Taale / tot beste van de selve gemeen te
maaken / was myn bpsonderste sozge/
om (soo veel mogelph) klaar en hoort te syn / wel
weetende / dat langwoylige verhandelingen / ontrent
sulken stoffe / verdzietig en walgelph syn. Achtede
daarom onnoodig my op te houden in het weder-
leggen der geener die ergens in van my mogten ber-
schillen / veel weiniger selfs booz te werpen / dat
sonder eenigen grond daar teegen konde geseidt
worden : 't was my genoeg te toonen de reedenen
op de welke myn gevoelen steunde / en de selve wijsse
oordeel te onderwerpen. In welke Aanmerkingen
ik onder anderen de verdubbellinge van de klinken-
ren / tot onderscheid van een lange lettergroepe ofte
bebattſel / houde booz een van de sekerste en ge-
boeugelijſte gronden van eenpaarigheid in onse
spellinge / die Joost van Vondelen in syn Noodig
Berecht, after het afgrypselph Creurspel / Lucifer ge-
naamt / booz een Nieuwe Neederduitſche Mispel-
linge uitmaakt. Ben daarom genoodsaakt myn
gevoelen daar oober wat bzeeder te verklaaren / op
dat niemand meine dat ik iet sonder reedenen soude
gestelt hebben.

Dat onse Noederduitsche Taal de verdubbelinge
 der klinkeren niet kan ontbeeren / blykt in alle
 staande woorden daar de klinker langzaam moet uit-
 gesproken worden / als in been, grys, oog ; als ook
 in staande werkwoorden / geeft, grypt, rooft. Wat
 Wett gebiedt ons in de buiging of veranderinge
 van die woorden den eenen klinker weg te werpen/
 en te seggen / benen, grisen, ogen, geven, gripen, ro-
 ven ? Willt iemand seggen dat eene klinker sterk ge-
 noeg is om het geluid te geeven / dat bekenne ik
 ook / nochtans is daar de dubbele klinker noodig / om
 den aard en den oorspiong van die woorden te doen
 kennen ; want hoe sall een breeindeling weten / of
 hy moet seggen / ben of been, og of oog, gefst of geeft,
 roft of rooft ? Daar beneeden wat een oneindige
 moeyte sall daar aan vast syn om te leeren in wat
 woorden dat men de dubbele klinkeren moet be-
 houden / en in welke verwerpen. Daar meede sall
 Vondelen goed doen / dat men met hem moet schyp-
 pen Weereld en Hemel, en niet Wereld en Heemel
 met anderen ? datmen moet seggen lesen en leeren,
 heeten en weten, heden en eeden, en niet het teegen-
 deel ? Daar komt noch by / datmen in de verkrim-
 pinge of intrekkinge der lettergreepen / (die den
 Rymers seer gereed is) een geheel bebattsel of let-
 tergreep sall moeten wegwerpen / en nochtans den
 klinker / die het bebattsel maakt / behouden en
 schuiven op een andere plaats daar sy te booren niet
 gestaan heeft / gelyk Vondelen selfs soo spellt He-
 melen en Heemlen, hene en heen : een dubbele
 moeyte / daarmen de dubbele klinkers eenpaarig
 behoudende / alleen den klinker van een lettergree-
 pe heeft weg te werpen / en geboeuglyk seggen Hee-
 melen, of ingetrokken / Heemlen, heene of heen.

Dat syn / myns bedunkens / vaste gronden / waar-
 om

om dat men in de lange lettergreepen eenpaarig be-
 hoort te gebruiken verdubbelinge der klinkeren/ en
 dat fall nergens ontschieten/ dan in sulke woorden
 die top in onse Aanmerkingen hebben uitgefondert/
 en reedenen van uitsonderinge aangewezen. Sou-
 de daar noch eenige swaarigheid sijn/ die moeste
 vallen op de a en de u, over de welke getwijft
 wordt/ of men de a met een a of met een e moet
 verdubbelen/ de u met een u of met een e, of (ge-
 lyk sommige willen) met een i. Dat geschill raakt
 de twee klinken/ en hebbe de reeden daar van in
 myne Aanmerkingen getoont: de meininge daar
 van is kortlyk dese/ dat de e ontrent de a, en de
 u deselve werkinge heeft/ als ontrent de o en de i,
 maar daar smeltse haar geluid in den klinker/ nee-
 bens den welken sy gestelt wordt/ als in schoen,
 en dier te sien is: soo ook staande neffens a maakt
 sy geen lange a, maar een tweeklank a. Meint nu
 iemand datse neffens a moet gestelt worden om dat
 haar geluid eeniger maaten gehoozt wordt/ als in
 daer en maer, daar de e op het laatste schynt deur
 te steeken/ soo moetse om de selve reeden ook ge-
 stellt worden neffens o, en men fall voortaan moe-
 ten spellen schoen, kroen, in plaats van schoon,
 kroon, dat wel een belachelijke nieuwigheid sou-
 de weesen. Ook wanneer men het geluid van die
 twee letteren will onderscheiden/ soo maakt men
 daar van geen lange klinker/ geen tweeklank/ maar
 twee onderscheidene behattfelen/ waar van de eer-
 ste klinker behoort tot den voersten/ de tweede tot
 den aftensten medeklinker/ op sulken wyse/ da, er,
 ma, er. Dat selve soude ik ook kunnen toonen in de
 u; maar alsoo ik sie dat Vondelen daar in met my
 geboelt/ en schryft uur en natuur, soo is my die
 moeyte afgensomen. In de u is dan de verdubbe-
 linge

linge goed / om dat Vondelen soo schryft; maar om dat hy spellt ae, daarom moet de dubbele a een mispellinge heeten.

Doch alsoo Joost van Vondelen belteft heeft/ hier oover een Noodigh Berecht uit te geeven / soo staat ons te besien / of hy de rechte mann is naar wiens berecht wy ons hebben te berechten / en of syn berecht op reedenen gegrondt is. Een iegelyk is te gelooven in syn eigen konste. Ik geloobe dat Vondelen my wel soude kunnen onderrechten hoe veel boeten dat in sulck of sulck een gedicht moeten wesen / waar sy moeten kort of lang syn: wat stoffe tot een Blyspel of Treurspel bereischt wordt: wat rolle een Krooning of een Pluimstryker moet speelen / want dat is syn konste / hy doet niet anders: maar of hy ooit syn werk gemaakt heeft om op de suiverheid van onse moeder Taale en naautokeurigheid van spellen te letten / daar aan soude ik grootlyks twyffelen. Alle syne werken hebbe ik nooit geleesen / achtse ook niet waerdig den kostlyken tyd daar in te besteeden: nochtans de roep van syn stout bedryf in syn laatste Treurspel / dat den naam van Lucifer draagt / heeft myn begeerte getrokken / om de selbe in te sien / te meer alsoo my geseid was / dat myne maniere van spellinge in de selbe een groote neep wierd gegeeven. Maar de selbe / met opmerkinge deurleesende / hebbe ik terstond wel kunnen sien hoe de Bek uit de mout klykt / wanneer hy seer vollmondig opgeeft / dat syn lompe verdichtselen niet meerder pitt van wysheid gestoffeert sijn, dan de Preedikingen van Gods Dienaaren / die naar syn gewoonlyke godloosheid by hem niet anders syn / dan laffe reedenen in den wind gestrooijt, eer verdrietig dan leersaam; betoonende daar meede dat hem wel eer syn rechte naam

gegeeven is/ Sorje vol van Sonden: want een Sott
 zyft sik selven. Ik hebbe daar in ook wel vernoo-
 men gewisse teekenen van een ydelen en verwaan-
 den geest/ wanneer een snoode Aerdwozm sik ver-
 meet den helderen Heemel/ daar men de Sonne
 noch de Maane niet behoefst/ in synen donkeren
 Schouwburg te vertoonen/ den Heemelschen Gee-
 sten bleeschelpke bewegingen aan te trekken/ en te
 stellen tot voorbeelden van die geile lusten/ die door-
 gaans op syn Tooneel worden uitgegooten. Jaa
 wat niet? de Heilige aanbiddelike Ozebuldigheid/
 naar de malle inbeeldinge van syn losse hoofd/ door
 syne lichtbaerdige Kaamerspeelders/ sonder eeni-
 ge eerbiedigheid/ of vreesse vooz syne verschrikke-
 lyke Hoogheid/ speelstopse af te beelden. Grutwoe-
 len die hem niemand heeft ingesteecken dan Lucifer
 syn Meester/ de Vaader der leugenen/ en niet te ach-
 ten dan de onmeetelike verdzaagsaamheid Gods/
 dat niet de Maaker/ de Speelders/ te saamen met
 de kphers van dat gruwel spel/ op staande boet by
 Lucifer in de Helle syn versonken. Doch wat onse
 saake aangaat/ de grootste naauwkeurigheid ont-
 trent onse moederlyke Taale of nettigheid van spel-
 len hebbe ik daar in niet gebonden: want hy daar
 in niet alleen verscheidene onduitsche woorden/ als
 element, regiment, regeeren, triomfeeren, lievereien,
 hierarchijen, en diergelyke selfs in den Rym in-
 boert: maar ook in het spellen seer slozdig/ en sik
 selven seer ongeluk is/ ook ontrent dat stuk/ oober
 het welke hy sik vermeet een Berecht te willen gee-
 ven: want dan seggt hy eens haren Croon/ dan
 eens haere toehoorders/ dan eens hun rollen spe-
 len, dan eens rol spelen, nu eens al spelende,
 dan wederom onder het spelen, nu eens parlen,
 dan eens perlen; beneeben die lanune verrekkinge/
 daar

daar meede de woorden buiten haare kracht getrok-
ken worden/ als in vollek hoorz volk, vollegt hoorz
volgt, errespand hoorz erfpand, daar het Dichters
berlof schandelyk misbruykt wordt/ en andere floz-
bigheden meer/ die ik met goede reedenen soude
konnen toonen mispellingen te sijn. Daarom kon-
nen wy op sijn Berecht niet gerust sijn. Zoo onge-
staadig als hy is in sijn Godsdienstigheid/ soo onge-
staadig is hy ook in sijn schryben; wat vastigheid
salmen van sulken wispeltuurigen Weerhaan ber-
wachten? Het staat quaaljk wanneer iemand selfs
schuldig is aan het geen dat hy in anderen berispt.

Doch dat wy niet souden schynen sijn Berecht te
berwoerden om des Berechters wille/ laat ons sien
hoe dat hy ons berecht. Hy noemt de verdubbelin-
ge van de klinkletteren een nieuwe mispellinge/ en
oordeelt de selve een gantsch ongerymde, overtolli-
ge mispellinge, een walgelyke verdubbellinge, een
wikde woestheid, een aanstootelyke klippe van mis-
felyke mispellinge, een inckvlack in onse boecken.
Een hoort Berecht met lange scheldwoorde/ doch met
weinig pitt van wysheid gestoffeert. Hy moet wee-
ten/ dat dit alles wel in een losse reeden/ sonder maat
of rym geseid wordt/ eebenwel van een Rymer/ die
haare fraajigheid stellen in verbloemde en verdich-
tede manieren van spreken/ die op naar sijn eigen
Berecht, niet al te neuswys moet siften. Sy sijn niet
gewennt op een kerfstolik te spreken. Immers
Vondelen niet/ wanneer hy sijn penne in galle ge-
doopt heeft/ om het geene dat hem niet smaakt
met een schampere bitterheid anderen walgelyk te
maaken/ daar weet sijn schrandere geest heele schoo-
ten van stinkende bloemsjens uit te strooijen/ die
noch ruiken naar den grond daar op sy gewassen
sijn. Dat de verdubbellinge van de klinkletteren int
ge-

geheel een nieuwe spellinge soude syn / is so
 valsch dat onse Taal nooit gesproken noch ge-
 schreeben is / noch worden kann sonder sulken ver-
 dubbeling: maar is dat een nieuwigheid dat men
 se gebuikt daarse. Jooft juist niet hebben will / so
 moet hy ons eerst opgeeven / in wat woorden dat
 mense moet gebuiken en in welke niet / en de ree-
 den waarom / en dan sallmen uit geachte de schry-
 vers besien wiens gewoonte nieuwer of ouder is.
 Het is genoeg bekennt / dat daar ontrent nooit geen
 eenpaarigheid is onderhouden geweest / ook by Von-
 delen selfs niet. Is dat nieuwigheid dat men de
 oude lossigheid op een vasten voet soekt te bren-
 gen ? en mag men geen nieuwigheid inboeren ? wie
 heeft Vondelen verlosf gegeven om sulck een ma-
 niere van spellen te beginnen / als in Persoonaedjen
 langkheit, dat ik (myns weetens) noch by niemand
 gesien hebbe ? Het gesag van den Hooggeleerden /
 en wydvermaarden Heer Vossius, geldt by ons
 meer dan van tien Vondelens; ons is ook wel be-
 kennt dat syne Waerde een groot gedeelte van synen
 roem gestelt / en ook verkreegen heeft in den grond
 van de vooznaamste Hoofdstaalen te ondersoeken /
 en letterkonstige onderwysen daar van te maaken:
 maar of syne E. let op onse Moedertaale gedaan
 heeft / weet ik niet; heeft hy syn oordeel oover seni-
 ge dingen mondeling geseid / dat hebbe ik niet ge-
 hoort / veel weiniger de reedenen waar meede hy
 sulken oordeel heeft bekleedt / en mischien de Heer
 Vossius ook niet de reedenen van die geene die an-
 ders gevoelen: soo dat dat niet genoeg is om ons
 een wett te stellen / veel weiniger het verschillende
 oordeel als een mismaakt wanschepsel soo te ver-
 soejen en weg te werpen.

Noch htans meent hy gelyk te hebben / om dat dee-
 se ver-

se verdubbellinge strydt teegen den voorgang der Hebreëen, Grieken, Latynen, Italianen, Spanjaerden, Franschen, Hoogduitschen, en andere tongen. Wanneer gy den Mann met sulke stybe haaken hoorst spreken / soudt gy niet meenen dat hy de geheime- nissen van alle Taalen doorkroopen hadde / daar hyse mischien naaubolpys aan den doozpel gegroet heeft? alhoewel ik nochtans geloobe dat hy van eenige Taalen beeter kennisse heeft / dan van syn drierhande rijen, en neegenvoudige orden der Engelen, van de ampten en diensten die sy in den Heemel of op der aerden verrechten, (die hy nochtans seer meesterlyk naar syn belieben onder hun uitdeelt) en van synen gladden gesleepenen driekantigen spiegel der Meiliger Drieëenigheid. Maar wat komt dat hier te pas? soo seker als het is datter syn eenige gemeene gronden van alle Taalen: soo seker is het ook dat elke Taal iet bysonders heeft/waar dooz sy van alle andere Taalen wordt onderscheiden / en elke Taale te willen buigen naar het boozbeeld van anderen / waare de Taalen / die God gescheiden heeft / wederom te vermengen / het welke ik Vondelen geebe te doen. Dat ook andere Taalen deese verdubbellinge der klinkeren niet gebruiken / hebbe ik wel geweten / en ook in myne Aanmerkingen geseydt / eer het van Vondelen geschit is: maar met wat reedenen fall hy betopsen / dat wy eeben daar in haaren boozgang moeten volgen. Wy hebben met den Hebreëen gemeen / dat onse woorden hebben haare wortelletteren / waar aan haar doozsprong kan gekent worden / en haare dienstbaare letteren / die sy in de buiginge of veranderinge aanneemen of wegwerpen. Met den Grieken / dat wy seer lichtelyk verscheiden woorden kunnen aan elkhanderen koppelen. Met den Latynen hebben wy onse verscheide-

ne getallen van eenvoud en meervoud, de wysen en tyden der werkwoorden. Met den Italianen/ Spanjaerden/ en Franschen hebben wy weinig gevallen in de naamwoorden. Met den Hoogduitschen hebben wy by naar onse geheele Taale gemeen: maar wie d'ers seggen dat wy in alle dingen met hun moeten oobereenkommen? Vondelen weet zelfs wel beter. Hy wilt nochtans dat sy ons in de verdubbellinge van de klinkletteren sullen den voet setten. En sullen wy daar in naar syn pppen moeten dansen/ soo moet hy ons tot vermydinge van de verdubbellinge der klinkeren / met den Hebreen geeven vijf lange/ vijf korte / en noch twee onvolmaakte klinkeren. Met den Grieken twee dubbele of lange klinkeren „ en „, die hy dan eerst fall moeten gieten / en van gantsch Neederland doen aanneemen / en dan sullen wy de verdubbellinge soo wel kunnen missen als de voornoemde Taalen. Moeten wy de Latynen volgen / soo moet hy tot behulp van de jonge Rymsers maaken een geheel Schattboek van alle woorden/ daar men sien kan waar de klinkers kort of lang syn / en noch fall hy de verdubbellinge in 't geheel niet kunnen ontbeeren sonder onse Taale geweld aan te doen. Sullen wy het houden met den Hoogduitschen / soo fall hy moeten schryben dar, herr, raht, en niet daer, heer, raed. En op dat wy van die laatste Taalen byzjelyk ons geboelen seggen / wy oordeelen dattet meer een gebzek is dan een volmaakttheid datse de verdubbellinge der klinkeren ontbeeren/daar sy geen ander behulp hebben om dat gebzek te verbullen/gelph wel de Hebreen en Grieken/ daar van (hoop ik) is dan ook genoeg geseidt.

Maar Vondelen heeft noch een ander swaarigheid / die hem by syn oude slozdigheid doet blyben/ dat is / om datmen dierf voet van verdubbelen volgen.

gende, evenwel blyft de twyfelachtigheid van de korthheit of langkheit des klanks der Syllabe of lettergreepe, in een ongelyck grooter getall van woorden. Ik kann my niet genoeg verwonderen dat Vondelen, sulks een vermaard Rymmer / die syne naam dooz syne gedichten/aan soo veel Grooten/ ook aan den Keiser van Roomen/ heeft bekennt gemaakt/en van syne verwonderaars schier gehouden wordt als een Phoenix van onsen tyd / sulks een plompe ontoezentheid betoont ontrent den klank en de maat / het boornaamste stuk daer den Rymers op te letten staat. Weet hy niet/ datter een groot onderscheid is tuschen den toeklank / en de maat der lettergreepen/ laat hy dat noch leeren van de Grieksche taale / die hem den oorsprong van syn Bokkesang geleert heeft/ die sall hem in dat selve woord *τεωυδια* toonen dat een korte klinker somtyds verheeben / en een lange verdooft wordt/ die nochtans in haare maaddichten/ naar haaren aard / niet naar den toeklank lang of kort gerekent worden / en dat heeft onse taal met de Grieksche seer gemeen/ gelijk Vondelen, indien hy niet blind is/ wel sien kann / als in wetten en heeten is de toeklank in het eerste bebattsel/ daar nochtans het eene kort en het ander lang is. In gewis en bewys is de toeklank in het laatste/ nochtans het een kort/het ander lang/niet vanden toeklank/maar vanden klinker/die in het eene enkel / in het andere dubbel is. Hy mag sik ook wel schaamen te seggen/dat hy de verdubbelinge der klinkeren noch eenige twyfelachtigheid blyft. Is waar/dat in de slozdighe spellinge van Vondelen is en blyft groote twyfelachtigheid/die hy/noch syne naabvolgers in der eeuwigheid niet sullen kunnen weg neemen/gelyk in segenen en gelésen, bevéel en gével, en in een ongelyk grooter getall van woorden te sien is : maar in de verdubbelinge

ge der klinkeren / blijft geen twyfelachtigheit met
 allen / de enkele klinkers slypen altyd kort / de dubbe-
 le altyd lang / met die uitsonderinge hier booren ge-
 meldt. En op dat Vondelen niet soude roemen / dat
 wy met syne uitbluycken geen raad wisten / soo sul-
 len wy op de selve bescheidelyk antwoorden. Het
 eerste is afgaan , dat is een gemeene wett door alle
 sulke woorden die uit twee lettergreepen bestaan/
 die elk een woord sijn op sikh selven / daar is de toe-
 klank altyd in het eerste bebattsel / of het kort of lang
 is / als in weerhaan , gasthuis ; uitgesondert eenige
 weinige bywoorden / als in voorwaar , bykanz , eer-
 lang , en diergelyke. Beerin staat ook onder een gemeene
 en vaste wett / die alle vrouwelyke amptwoor-
 den / die niet in eindigen / den toeklank geeft in het
 laatste / of van die woorden uit twee of meer bebatt-
 selen bestaan / en hoe die voerste bebattselen gestelt
 zijn / als boerin , gemaalin , Keiserin , alhoewel men
 onder verbeteringe behoort te schrijven beerinn ,
 om het gebolg ; men seggt niet beerinen , maar beer-
 innen , gelijk Vondelen soo spellt het mann. Het
 laatste is een woord van drie lange bebattselen/
 Koopvaerdy , welke seer selden voorkomen / maar
 hoe veel datter van sulken slag zijn / die staan al te
 saamen onder deese wett / datse den toeklank werpen
 op het laatste / als hoovaerdy. Daar siet op dattet
 vaste gronden heeft / dat Vondelen meint twyfelach-
 tigheid te weesen. En ik houde het daar door dat
 Vondelen geen twyfelachtigheid sall kunnen door
 werpen / die wy niet onder een sekerere wett souden
 kunnen brengen / of ten minsten met eenige uitnee-
 minge / dat in alle spraakkonsten geoorloft is / *nulla
 regula sine exceptione.*

Selden is een wett soo vast,
 Daar niet wat te seggen past.

Maar genoomen by konden oover all geen ree-
den van geeven / en daar bleef noch eenige twyfel-
achtigheid by de verdubbellinge. Vondelen bekennt
selfs / dat syne spellinge niet gelukkiger is. Wat
reedden heeft hy dan om eens anders gewoonte soo
schamper uit te schelden / daar de syne niet beeter /
maar veel slimmer is ?

Het waare dan meer eer geweest vooz Vondelen,
indien hy synen Lucifer in de Helle hadde laten
blyuen / dan dat hy sik soo laatsdunkende hadde ge-
steeken in dingen daar hy geen kennisse van heeft.
Doch ik hoope / dat de Spookerije van Lucifers vall
een boozspook is van synen eigenen ball / wanneer
de menschen / siende syne ydele vermeetelheid / een
walginge van sulck een stinkend aas sullen krygen.
En God doe hem die genaade / dat hy / geballen
synde / dooz een waare boetbaerdigheid mag op-
staan / eer dat hy teenemaal verballe by synen Luci-
fer in de onderste Helle / in de blamme van het on-
uitbluschelyk vier. Dat hem de goede God daar
booz bewaaren will / gunne en wensch ik hem van
herten /

P E T R U S L E U P E N I U S .

A M S T E R D A M .

Gedrukt by Tymon Houthaak, int Jaar 1654.

res:
ofels
erut
Dat
foe
ter /

len,
aten
ge-
est.
vall
teer
een
gen.
len
op-
ici-
on-
aar
aan

S. .

4.

